

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 13. Baptistaria asylum erant co[n]fugientibus, stata, ac sollenni
cæremonia consecrabantur: eorum dedicationis dies lætè agitatus,
reliquiæ, additæ, balsamum, & lychnuchi accensi: certique annui ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Baptisteria aſylum erant confugientibus; ſtata ac ſolē-
ni ceremonia conſecrabantur; eorum dedicatio-
nis dies lætè agitur, reliquia addita bal-
ſamum, & Lychni accenſi, certique
annui redditus aſignati.

CAP. XIII.

Sic extructa baptisteria magnam reuerentiā Baptisteria
apud omnes homines facili momento in- apud bar-
uenerunt: adeo-ut non modo fideles, & Chri- baras na-
ſtiani, ſed etiam Barbaræ nationes loci ſancti- tiones in
tate caperentur, ſicut, præter alia, ex Proterij, & honore ha-
ſociorum concuſſu, ad baptisterium. veluti ad bebantur.
aſylum factò, intelligimus: de quo in Episto-
la Aegiptiorum Episcoporum, & cleri Alexan-
drini ad Leon. Imperat. ita legitur: decuſſis pau-
cis diebus, dum commito, & irrationabilis ira pro
Timotheo meditaretur ab aliquibus contra ſanctæ
memoriæ Proterij nihil aliud, quod facere illebe-
atæ memoriæ, quam ut locum daret iræ ſecundum
quod ſcriptum eſt ut ad ſacrum baptisterium ſe con-
ferret inuaſionem fugiens contra ſuam concurrentium
necem. in quo ſcilicet loco & Barbaris & cunctis fe-
rocibus hominibus timor fuit, etiam neſcientibus loci,
culturam. & exinde gratiam emanentem. Sed
quia parum firma, ac legitima videbatur, quæ
in ſola natura, ac rerum molitione pietas ſita
erat, veteres, quibus fidei Chriſtianæ incremē-
ta curæ erant, etiam religionem addidere, ut
baptisteria ſolemni ceremonia ac ſtatis preci-

Baptisteria
consecra-
bantur.

bus consecrarentur, quod in omni ætate semper obseruatum, veteres historiæ, SS. Patrum monumenta declarât. Nemo enim legens pij pontificis vitâ quâ Anastasius Bibliothecarius scripsit negare, audebit cū audiat: *fontem baptismi construi fecit, manu sua benedixit, & consecrauit.* Nec quisquam adeo imprudens, vel temerarius est, vt, cum intelligat, quod in gestis S. Marcelli scribitur *inuenit locum ubi sanctus Cyriacus fontem adificauit quem consecrauit beatus Marcellus Episcopus*, ne falsitatis arguendum existimet Eo magis, quod Damasus in vit. S. Siluest. baptisterium, in quo Constantinus cœlestis iustitiæ gratiam adeptus est, *sanctum hoc est, consecratum appellat fecit* (inquit) *Constantinus Augustus basilicas istas quas & ornauit basilicam Constantinianam, fontem sanctum, ubi baptisatus est Augustus Constantinus ex lapide perphyrético* Immo C. Sollius, Sidonius Apollinaris epist. 16. lib. 4. ad Elaph. dedicationis festum recenset, quod pro extructo baptisterio late agitandum erat. sic enim inquit: *baptisterium quod olim fabricabamini, scribitis posse iam consecrari. Ad quæ festa vos voti, nos ministerii officij multos, fidei rotas causa sollicitat.* Ordo deinde Romanus etiam modum consecrandi baptisterij tradidit his verbis: *ordo in dedicatione baptisterij, primitus fiat aqua benedicta cum litanis, deinde dicatur ista oratio: omnipotēs sempiternæ Deus &c. tunc adspargat ipsum baptisterium aqua benedicta, addens odorem insens.* Et Amalarius Fortunatus de eadem re sic scriptum reliquit lib. 1. de Eccles. Offic. cap. 28. *litanis qua fiunt cir-*

Dedicatio-
nis bap-
tisterij festi
celebraba-
tur.

ca baptisterij consecrationem, intercessionem sanctorum designant pro renascentibus. Ex quibus locis intelligere est, quantum huic consecrationi veteres tribuerint, cum eius dies apud Christianos solemnī memoria esset, & legitimæ ceremoniæ, preces, supplicatio, aqua lustrulis & odores adhiberentur. Non deerant tamen alia, quæ baptisteriorum dignitatem, & decus augerēt. Nam in omnibus sanctorum pignora locabantur, cuius preclarum testimonium habet Eunodius Ticinensis Epist. ad Eutal. cum inquit: *versus in baptisterio v. g. llo facti, vbi picti sūt martyres, quorum ibi reliquiæ conditæ sunt.*

Consecrā-
di bap-
tisterij cere-
monia.

Reliquiæ
in bap-
tisterijs positæ.

Conditor Armenius, supero qui dignus amore est,

Hic peperit fontem viuificantis aqua.

& Gregorius Turonensis lib. 10. hi. c. 31. vbi de se ipso scribit: *baptisterium ad ipsam basilicam edificari precepi, in quo s. Ioannis, & Sergij Martyris pignora collocaui.* Huius autem rei causa nunquā balsamum summa, & acerrima suavitate conditum, pensilesque lychnuchi cum perpetui luminis alimento positi sunt, ut in Constantini baptisterio contigisse scimus, de quo Damascus in vita S. Syluest. ait: *in medio fontis columna porphyretica, quæ portat phialam ex auro purissimo, pensantem libras 50. vbi ardent balsami libra ducentæ lichnum annexum ex stipaniamenti &c.* Extat vero etiam apud eundem Damascum ibidem longa series annorum reddituū, quos constantinus Imperator eidem baptisterio legauit, ut infra: *Massa festi ex territorio Gabinensi prestans solidos ducentos, & duos. Massa pietas ex territorio supradicto prestans solidos 205.*

Balsamū,
& pensiles
lychni in
baptiste-
rijs appo-
siti.

Baptiste-
rijs redi-
tus assigna-
ti.

62 De Antiq. Bap. rit. ac Cer.

Massa Statiliana ex territorio Sorano, præstans solidos 300. *Massa* intra Siciliam Tusana ex territorio parentiensi, præstans solidos quingentos. Intra urbem Romæ domus vel horti præstantes solidos bis mille trecentos, *Fundus Bassi* præstans solidos centum viginti. *Massa Laminas* ex territorio Corsolano, præstans solidos ducentos, *Fundus Capulli* ex territorio Nomentano, præstans solidos quinquaginta, *Massa Stariana* ex territorio Sabinensi, præstans trecentos quinquaginta. *Massa Murina* ex territorio Appiano Abanensi, præstans solidos 300. *Massa Virginis* ex territorio Sorano præstans solidos 200. *Transmarina* intra partes Africae. *Massa Vincis* ex territorio Mucario, præstans solidos 600. *Massa varia Sardana* præstans solidos quingentos. *Massa Camaras*, ex territorio Curtalupi præstans solidos 405. *Massa Numans* ex territorio Numidia præstans solidos 810. in Gracia, *Massa Cephalæia* præstans solidos quingentos. In Magaluso *Massa Amazon*, præstans solidos 222. Sed. quia nusquam alibi certos redditus baptisteriis assignatos fuisse, comperio, merito dubitari potest, ex pia ne Constantini liberalitate, an ex certa lege, consuetudine singulis baptisteriis sua prædia legandi, tanta bonorum accessio Lateranensi facta sit. Nam primo, ut dixi, omnium Patrum silentium, & Ecclæs. nascentis angustia fauent. Secundum verò, propter accensæ lampadis sumptus & baptizandorum pauperum veltes, cereosque emendos ut credam, inclinât animus.